

LLICENCIATURA:

CURS:

Codi: 28873

Assignatura: Recursos Instrumentals per a la Recerca Històrica II,
Numismàtica antiga

Tipus d'assignatura:

Nº de crèdits: 8

Professorat: Marta Campo, en català

Quatrimestre: 2on

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA:

Donar a conèixer els conceptes bàsics i l'evolució de la història monetària des dels seus inicis fins al baix Imperi. A més, aprendre a documentar les diferents emissions de monedes gregues, semites, romanes i hispàniques, a més de les troballes monetàries.

TEMARI:

1. Concepte i metodologia

- La moneda: definició, el dret d'encunyar, llei i pes, tipologia, fabricació.
- Emissió i circulació.
- Objectes paramonetals.
- Relacions amb d'altres disciplines.
- Descripció i classificació de monedes.

2. La moneda grega i semita

- La moneda grega: conceptes generals i evolució.
- Els períodes arcaic, clàssic i hel·lenístic.
- Les colònies d'*Emporion* i *Rhode*.
- Concepte i funció de la moneda a les *poleis* gregues
- Les encunyacions semites de Fenícia i Cartago.

3. La moneda de la República romana

- Els inicis: la tradició indígena i la influència de la Magna Grècia.
- Les reformes de la Segona Guerra Púnica: el denari i el victoriat.
- Evolució durant el segle II i les emissions militars del I a.C.
- Les emissions durant els Triumvirats.

4. La moneda a la Península Ibèrica

- Els grecs i la introducció de la moneda.
- El segle III fins el 237: emissions gregues i semites.
- La Segona Guerra Púnica: cap una nova política monetària.

- Hispània *post c.* 195 a.C.: la *Citerior* i la *Ulterior*.

5. La moneda de l'Imperi romà

- Les encunyacions provincials: el cas d'Hispània.
- Les emissions imperials: característiques general
 - Evolució de la moneda imperial romana: els segles I i II, la crisi del segle III, el baix Imperi.

6. Troballes i circulació monetària

- Qüestions de metodologia.
- Troballes aïllades a jaciments, els tresors, dispersió de les emissions d'una seca.
- Usos no monetaris de la moneda: santuaris, necròpolis, amulets.
- Usos monetaris d'objectes.

BIBLIOGRAFIA

Concepte, metodologia i obres generals

GRIERSON, P., *Numismatics*, Oxford, 1974.

REBUFFAT, F., *La monnaie dans l'Antiquité*, Paris, 1996.

La moneda grega i semita

CAMPO, M., Concepte i funció de la moneda a les ciutats gregues. Reflexions entorn d'*Emporion* i *Rhode* (segles V-III aC), *Moneda i vida urbana, V Curs d'Història monetària d'Hispània*, (Barcelona, 2001), pp. 9-27.

JENKINS, G. K., *Carthaginian gold and electrum Coins*, Londres, 1963.

KRAAY, C. M., *Archaic and Classical Greek Coins*, Londres, 1976.

NICOLET-PIERRE, H., *Numismatique grecque*, Paris, 2002.

Numismática hispano-púnica. Estado actual de la investigación, VII Jornadas de Arqueología Fenicio-púnica, Trabajos del Museo Arqueológico de Ibiza, 31, 1993.

La moneda de la República romana

BURNETT, A., *Coinage in the Roman World*, Londres, 1987.

CRAWFORD, M. H., *Roman Republican Coinage*, Cambridge, 1974.

CRAWFORD, M. H., *Coinage and money under the Roman Republic*, Londres, 1985.

ZEHNACKER, H., *Moneta. Recherches sur l'organisation et l'art des émissions monétaires de la République romaine (289-31 J.-C.)*, Roma, 1973.

La moneda a la Península Ibèrica: emissió i circulació

I-VIII Curs d'Història monetària d'Hispania, Barcelona, 1997-2004.

ALFARO ASINS, C., AREVALO GONZALEZ, A., CAMPO DIAZ, M., CHAVES TRISTAN, F., DOMINGUEZ ARRANZ, A., RIPOLLES ALEGRE, P.P., *Historia monetaria de Hispania antigua*, Madrid, 1997.

BLÁZQUEZ CERRATO, C., *Circulación monetaria en el área occidental de la península ibérica. La moneda en torno al "Camino de la Plata*, Archéologie et histoire romaine, 6, 2002.

BOST, J.-P.; CHAVES, F.; DEPEYROT, G.; HIERNARD, J.; RICHARD, J.-C., *Belo IV. Les monnaies*, Madrid, 1987.

CENTENO, R.M.S., *Circulação monetária no noroeste de Hispânia até 192*, Porto, 1987.

CHAVES TRISTÁN, F., *Los tesoros en el sur de Hispania. Conjuntos de denarios y objetos de plata durante los siglos II y I aC*, (Sevilla, 1996).

GARCÍA-BELLIDO, M. P., BLÁZQUEZ, C., *Diccionario de cecas y pueblos hispánicos, con una Introducción a la Numismática antigua de la Península Ibérica*, 2 vols., Madrid, 2001.

PEREIRA, I., BOST, J.-P., HIERNARD, J., *Fouilles de Conimbriga III. Les monnaies*, Paris, 1974.

RIPOLLES ALEGRE, P.P., *La circulación monetaria en la Tarraconense Mediterránea*, València, 1982.

VILLARONGA, L., *Corpus nummum Hispaniae ante Augusti aetatem*, Madrid, 1994.

La moneda provincial i imperial romana

AMANDRY, M., BURNETT, A. RIPOLLES, P.P., *Roman Provincial Coinage*, Paris-Londres, 1992

CARSON, R.A.G., *Coins of the Roman Empire*, Cambridge, 1990.

Roman Imperial Coinage, 9 vols., Londres, 1923-1981.

METODOLOGIA DOCENT: **TEORIA**

Exposició en cada classe d'un tema

PRÀCTIQUES:

La segona part de cada classe es fan pràctiques de documentació de monedes. A més, es fa una sessió es fa al Gabinet Numismàtic de Catalunya.

SISTEMA D'AVUACIÓ:

Examen escrit al final del curs, amb una part teòrica i una de pràctica.